

Goud in handen, gewoon door er te zijn

Genoeg banen en goede werkvoorwaarden, maar onzekere pensioenen en druk op de ketel. Dit is wat jongvolwassenen volgens de deskundigen kunnen verwachten.

WOUTER HOVING

Z e worden ook wel de pechgeneratie genoemd. Een onmogelijke woningmarkt, geen studiebeurs, veel prestatiedruk, naderende klimaatproblemen, gemiste mijlpalen in coronatijd en over tijd jaar geen pensioen meer. Met Anna Popken en Mar Idris Winter vroeg *Dagblad van het Noorden* aan drie hoogleraren van de Rijksuniversiteit Groningen om vooruit te kijken. Hoe zien de komende jaren er voor deze generatie uit?

Jouke van Dijk, hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse. 'Klassieke bazen reddend het niet'

Banen blijven er zat voor mensen die voor het eerst op zoek moeten naar werk. Dat verwacht Jouke van Dijk, hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse. Hij haalt met een brede glimlach de invloedrijke econoom John Maynard Keynes aan. „Die voorspelde in 1930 dat we nu vier keer zo rijk zouden zijn als toen en maar 15 uur per week zouden werken. En dat we ons zouden afvragen: hoe komen we onze vrije tijd door?” In dat eerste heeft Keynes nog enigszins gelijk gehad. In dat tweede taal niet.

20ers

zins gelijk gehad. In dat tweede taal niet.

„De groep werkenden wordt kleiner, terwijl de generatie babyboomers nog lange tijd vermaak en zorg nodig heeft. Dat moeten alle mensen tussen 15 en 67 doen.” Raakt de nieuwe generatie dan niet overwerkt? Van Dijk denkt van niet. „Met deze krappe arbeidsmarkt beseffen werkgevers dat ze werknemers blij moeten maken. Klassieke bazen die werknemers over de kling jagen, reddend het niet.”

Om het de groep werkenden makkelijker te maken, heeft de hoogleraar Arbeidsmarktanalyse wel een suggestie. „Het vertrouwen moet omhoog; we moeten af van bulshitbanen. Zorgverleners moet zorg verlenen en niet veertig procent van hun tijd aan administratie besteden. Routinetaken kunnen geautomatiseerd worden, de nieuwe generatie

moet probleemoplossend werk doen.”

Louter optimisme over de arbeidstoekomst van twintigers dus? Als het om pensioenen gaat niet. De groep jongeren die de AOW middels belasting moet betalen wordt steeds kleiner, de groep die AOW krijgt steeds groter, zegt Van Dijk. „Dat is niet houdbaar. Mijn advies: al ben je nog jong, zorg dat je spaart voor je eigen pensioen. Beleg geld, koop desnoods een huis. Anders kun je tot je 82ste aan het werk.”

Al verwacht Van Dijk sowieso dat die pensioenleeftijd niet op 67 blijft staan. „De twintiger van nu moet wel tot zijn 70ste door. Maar ze worden ook 100 jaar.”

Tialda Haartsen, hoogleraar Rurale Geografie. 'Ik vind dat het deze generatie erg moeilijk wordt gemaakt'

„We moeten veel beter naar deze generatie luisteren.” Daarvan is Tialda Haartsen, hoogleraar Rurale Geografie overtuigd. Twintigers komen allerlei problemen tegen, waar oudere generaties te mee opgezadeld hebben.

Gool een muntje in Haartsen en ze raakt er niet over uitgepraat: klimaat, energietransitie, vergrijzing, polarisatie. „Sinds de Tweede Wereldoorlog organiseren we zaken op dezelfde manier. Nu staan we op eens voor problemen. Oplossingen lukken alleen als we beseffen dat de thema's in elkaar grijpen.” Maar tot Haartsens frustratie ziet ze echter nog steeds kortetermijnpolitiek. „Nieuwe woningen die ver onder zeeniveau worden gebouwd, zoals op het voormalige suikerterein in Groningen.”

V.l.n.r.: Sanne Hupkus, Agustín de Julio, Tom Postmes van het kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen in gesprek met Anna Popken en Idris Winter. FOTO PETER WASSING

„Ik vind dat het deze generatie erg moeilijk wordt gemaakt”, zegt Haartsen. „Ze ervaren grote druk om zo snel mogelijk de goede dingen te doen op jonge leeftijd. Ze zouden er overspannen van raken.”

Gelukkig zijn er volgens Haartsen genoeg lichtpuntes voor de komende generaties. De flinke gezinswoningen, nu nog bezet door babyboomers, komen weldra massaal vrij. En de banen liggen straks voor het oprapen. „De twintiger heeft goud in handen, gewoon doordat ze er zijn.”

Ook in het Noorden blijft voor deze doelgroep genoeg reuring. De voorspelde leegstroom en krimp nu-

anceert de hoogleraar graag. „Uit onderzoek weten we dat mensen die op het platteland of in het Noorden opgroeien, daar ook hun identiteit aan ontlend. Veel blijven, anderen komen weer terug. Bovendien zien we dat de concentratie van verkeer en bewoners tegen zijn grenzen aanloopt in het Westen. Het Noorden, 'de periferie', kan dan best eens het nieuwe centrum worden, met meer banen in kleinere plekken.”

Tom Postmes, hoogleraar sociale psychologie. 'In de nasleep van de coronaproblemen, is de hulpvraag bij jongeren toegenomen'

Als het gaat om de mentale gezond-

heid van jongeren, staan we komende jaren voor een uitdaging. Dat vindt Tom Postmes, hoogleraar sociale psychologie en wetenschappelijk directeur van het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen. „In de nasleep van de coronaproblemen, is de hulpvraag bij jongeren toegenomen, terwijl het aanbod door bezuinigingen achteruit is gegaan.”

In het recente onderzoek 'Inzicht in impact' van het Kennisplatform binnen het aardbeveingsgebied ziet Postmes twee problemen bij Groningers, die – breder gezien – ook twintigers beïnvloeden: gebrek aan (veilige) woningen en overheids-

wantrouwen. „Dat woningen beschikbaar en veilig zijn, voelt zo vanzelfsprekend als dat er water uit de kraan komt. Door de aardbeveingsproblematiek weten we hoe ontvrikkend dit kan zijn.”

Over vertrouwen stelt Postmes: „In het verleden kon je ervan uitgaan dan de overheid de dingen netjes deed. Dat vertrouwen is in het Noorden beschadigd. We vermoeden dat dat van ouders op kinderen doorwerkt.” Het langetermijneffect daarvan is onzeker.

De impact van de gasproblematiek op kinderen en jongeren is nog nauwelijks onderzocht. Van de circa 300 onderzoeken naar het thema

gaan er maar twee over kinderen. Op basis van die twee onderzoeken valt te verwachten dat de negatieve impact voor volwassenen ook gevolgen heeft op de kinderen.

Tot slot, los van bovenstaand onderzoek, is Postmes ook nieuwsgierig naar het effect van de gecreëerde 'afstandsmaatschappij' op de jonge generatie. „Nu de collegiazalen weer open zijn, blijven veel studenten toch thuis. Ik denk niet dat dat gezond is. Dit geldt niet voor iedere student, maar de meesten missen op afstand enthousiasme, focus en motivatie. Ik vraag me af hoe het is om op te groeien in een tijd waarin het normaal is om in te bellen.”

Dit verhaal is gemaakt met Anna Popken, student interieuradvies uit Drouwen en Mar Idris Winter, student mediavormgeving, art en design uit Roden.